

In mijn brief aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal van 17 december 2007 heb ik het voornemen tot installering van de Taskforce antibioticaresistentie dierhouderij gemeld. Op mijn verzoek is deze geïnstalleerd op 24 april 2008. De heer J. Werner is aangesteld als voorzitter. Het doel van de taskforce was een convenant op te stellen, om te komen tot een reductie van antibioticaresistentie en een verantwoord gebruik van antibiotica in de dierhouderij. Na deze eerste bijeenkomst zijn vier sectorwerkgroepen succesvol aan het werk gegaan, te weten: de werkgroepen varkens, vleeskuikens, vleeskalveren en melk-/vleesvee rund. Ik ben alle deelnemende partijen en betrokkenen bijzonder erkentelijk voor de hoge mate van zelfwerkzaamheid en voor de actieve participatie.

Convenant antibioticaresistentie dierhouderij

Antibioticaresistentie is een vraagstuk dat op de kortst mogelijk termijn concrete actie van alle betrokken partijen vereist. Ik ben dan ook verheugd vast te stellen dat er overeenstemming is over dit pakket van afspraken. Dit convenant betreft de belangrijkste dierhouderij sectoren in Nederland. Het is de eerste keer dat door alle betrokken partijen afspraken op dit terrein worden gemaakt. Dit is een grote stap vooruit. Ik constateer dat de partijen een gemeenschappelijke visie en analyse van de problematiek van antibiotica resistentie delen. Het varkensdocument is vernieuwend en goed opgezet, het pluimveedocument stelt met betrokkenheid van vele schakels een ambitieuze aanpak voor, het vleeskalverendocument bouwt verder op het bestaande masterplan dat bovendien mede als voorbeeld heeft gediend voor andere partijen, het melkveedocument breidt het bestaande kwaliteitssysteem verder uit en tot slot het vleesveedocument bouwt in feite nieuw op omdat voor sommige terreinen nog geen initiatieven bestonden.

Ik ga onderstaand nader in op het convenant, met name daar waar mijn bijdrage in het geding is.

Reductie antibioticaresistentie

In dit convenant worden de voorwaarden voor een reductie van antibioticaresistentie duidelijk omschreven. De verantwoordelijkheden van de veehouder en de dierenarts bij het gebruik van antibiotica worden vastgelegd en bepaald op een onderlinge één-op-één relatie. Voor beide partijen ontstaat een strikte en transparante samenwerking. Een verantwoord antibioticagebruik en het voorschrijfgedrag van de dierenarts volgens de richtlijnen van formularia worden hierdoor inzichtelijker. Tevens wordt overgegaan tot bench-marking van bedrijven en praktijken. Monitoring van antibioticagebruik en -resistentie vindt tevens plaats op sectorniveau. Actiepunten zijn omschreven en de verantwoordelijke partijen zijn vastgelegd.

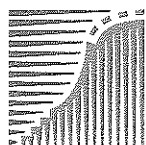
Antibioticaresistentie is een uiterst urgent vraagstuk. Het is ook een vraagstuk dat zowel consistentie, tijd als aandacht vergt voor de langere termijn. Het is van groot belang dat de komende jaren volgens de aanpak van dit convenant wordt doorgewerkt en er vervolgstappen worden gezet. Ik stel voor dat gedurende de periode 2009-2011 de stuurgroep en de werkgroepen de uitvoering van de afspraken en de effecten daarvan op antibiotica gebruik en resistentie analyseren en vervolgstappen voorstellen.

Monitoring antibioticagebruik

Bij de monitoring van het gebruik van antibiotica, zoals die momenteel plaats vindt, is enerzijds behoefte aan een meer geavanceerde differentiatie van gebruiksgegevens en anderzijds aan een goed toegankelijke database. Verschillende sectoren nemen in het convenant initiatieven om de administratie van diergeneesmiddelen te koppelen aan bedrijfseigen managementprogramma's. De systemen zullen aansluiten bij de doelstelling van een jaarlijkse rapportage van het antibioticagebruik per diergroep. Ik zal bezien welke mogelijkheden er zijn tot medefinanciering van deze voorstellen van de sectoren. Tevens zal ik met de sector overleggen hoe te realiseren dat ook niet aangesloten of erkende bedrijven het antibioticagebruik inzichtelijk maken.

Wetenschappelijk onderzoek

Belangrijk punt van aandacht bij de afspraken is de voortzetting en verdere ontwikkeling van wetenschappelijk onderzoek. In mijn brief aan de Tweede Kamer van 17 december 2007 heb ik gemeld

dat begin 2007 uitgebreid onderzoek is gestart naar de verspreiding van MRSA bij dieren en hun houders. Inmiddels is ook een ander project (ABRES-1) gelanceerd, gericht op antibioticaresistentie in de dierhouderij. De overdracht van resistentie naar ziekteverwekkers bij de mens is onderdeel van de studie. Ik heb zeer recent opdracht gegeven tot een uitgebreid onderzoeksprogramma naar alternatieven voor antibiotica. Ik overweeg om opdracht te geven tot een tweede (vervolg-)project ABRES-2 op hetzelfde terrein waarbij het de bedoeling is om verder in te spelen op de afspraken gemaakt door de verschillende sectoren. Ik zal overleg starten met de betrokkenen over de nadere invulling. Met deze onderzoeksactiviteiten beoog ik een goede kennisbasis te vormen, die het terugdringen van de resistentie mogelijk maakt.

Ik stimuleer ook samenwerking in internationaal verband op dit terrein. Binnen het EU-project Safefoodera is een oproep gedaan om gecoördineerd onderzoek te verrichten naar enkele deelvragen op dit gebied. Tevens zou in het kader van nieuwe projecten onder het EU-programma Interreg IV onderzoek naar MRSA plaats moeten vinden in samenwerking met Duitsland. Ook is Nederland actief betrokken bij de taskforce over antibiotica resistentie van de Codex Alimentarius. Nederlandse onderzoekers hebben in al deze internationale projecten en activiteiten een belangrijke rol.

Voorlichting en communicatie

Een goede voorlichting is van groot belang om te komen tot een succesvolle implementatie van de gemaakte afspraken met effect en meetbaar resultaat. Juist de veehouder en dierenarts spelen hierbij een cruciale rol. Ik roep deze partijen dan ook op effectieve communicatietrajecten te ontwikkelen. Deze dienen bij te dragen aan een goede bewustwording voor wat betreft de risico's van resistentie en de toepassing van managementmaatregelen in de dagelijkse praktijk.

Innovatie en alternatieven

Tot slot, om antibioticaresistentie daadwerkelijk te kunnen beheersen, is er behoefte aan innovatieve ontwikkelingen in de dierhouderij. Mijn notitie Duurzame Agroproductie legt een sterk accent op technisch wetenschappelijke vernieuwing en fundamentele innovatie. In dat kader werk ik momenteel interdepartementaal een maatschappelijke innovatieagenda Duurzame Agroproductie uit. Het gaat om een innovatieagenda die knelpunten op het gebied van milieu, dierenwelzijn, diergezondheid, humane gezondheid aanpakt en daarmee dus ook kansen biedt voor antibioticaresistentie in de dierhouderij. De inzet is om een sterk verbeterd mechanisme te ontwikkelen waarmee ziektekiemen in mensen en dieren op een effectieve en efficiënte wijze beheerst kunnen worden.

Door middel van de hierboven omschreven initiatieven is een traject vastgelegd dat is toegesneden op het convenant antibioticaresistentie dierhouderij. Met dit convenant wordt een belangrijke stap gezet in de aanpak van de problematiek waarmee de sector en de maatschappij in voorgaande jaren zijn geconfronteerd.

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN
VOEDSELKwaliteit,

G. Verburg